

Finansal Kiralama İşlemlerinde Değerleme Esasları ve Muhasebe Uygulaması

Hasan EKİNCİ

Vergi Denetmen Yardımcısı

I. GİRİŞ

Orta ve uzun vadeli bir finansman kaynağı olan ve "leasing" olarak da adlandırılan finansal kiralama, ilk olarak II.Dünya Savaşı'ndan sonra ABD'de gelişme göstermiş ve daha sonra da gelişmiş diğer batılı ülkelerde de yaygın olarak uygulanmıştır. Bu finansman yöntemi Türkiye'de 26 Haziran 1985 tarihinde kabul edilen 3226 Sayılı "Finansal Kiralama Kanunu" ile uygulama imkânı bulmuştur.

Türkiye'de 1985'den itibaren finansal kiralama işlemlerine ilişkin 3226 sayılı yasa hükümleri uygulanırken, yasa koyucu, 23.04.2003 tarih ve 25088 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4842 Sayılı Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun ile Vergi Usul Kanunu'na Mükerrer 290. maddeyi ekleyerek "Finansal Kiralama İşlemlerinde Değerleme" başlığı altında yeni bir düzenleme getirmiştir. Ancak, bu düzenleme ile getirilen hükümler 01.07.2003 tarihinden itibaren yapılacak finansal kiralama işlemlerinde uygulanmak üzere yürürlüğe girmiş olduğundan, bu tarihten önce yapılan finansal kiralama işlemlerinde 3226 sayılı yasa hükümleri uygulanacaktır.

Böyle bir yasal düzenlemeye gi-

dilmesinin nedeni ise 4842 Sayılı Yasa gerekçesinde kendini göstermekte olup, söz konusu yasa gerekçesinde bu neden, finansal kiralama işlemlerine ilişkin vergisel düzenlemelerin, bu konuda uluslararası muhasebe standartlarına göre belirlenmiş muhasebe kuralları ile uyumlaştırılmak istendiğine vurgu yapılmak suretiyle belirtilmiştir.

Finansal kiralama işlemlerinde değerlemeye ilişkin esaslar, VUK.na eklenen mükerrer 290. madde ile getirildikten sonra, uygulamaya açıklık getirmek üzere 319 Sıra Nolu VUK. Genel Tebliği yayımlanmıştır.() Daha sonra ise, finansal kiralama işlemlerinde değerlendirme hükümlerine göre muhasebe kayıtlarının nasıl yapılacağı hususunda yol göstermek amacıyla, 11 Sıra Nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği yayımlanmıştır.()

II. VUK.NA GÖRE FİNANSAL KİRALAMANIN KAPSAMI

VUK.na eklenen mükerrer 290. madde ile finansal kiralamanın içeriği büyük ölçüde değiştirilmiş ve daha sonra çıkarılan 319 Sıra Nolu VUK. Genel Tebliği ile de konuya açıklık getirilmiş olup, aşağıda söz konusu Madde ve Tebliğ doğrultusunda finansal kiralamanın kapsamı ele alınacaktır.

A- MÜKERRER 290. MADDE HÜKMÜNÜN İÇERİĞİ

4842 Sayılı Yasa ile getirilen düzenlemeden önce, finansal kiralama (leasing) şirketi, kiraladığı iktisadi kıymeti kendi aktifleri arasında gösterip amortisman ayırırken, kiracı sadece kira ödemelerini giderleri arasında gösterebilmekteydi. Bunun sonucu olarak da, kiralanan iktisadi kıymet, kiracı tarafından mali tablolarda herhangi bir şekilde gösterilmemekteydi. Bu durum ise, muhasebenin temel kavramlarından biri olan "özün önceliği" kavramıyla çelişmekteydi.

Bu olumsuzluğu gidermek üzere, VUK.na eklenen mükerrer 290. madde hükmü ile kiralanan iktisadi kıymeti aktiflerinde gösterme hakkı kiralayandan alınarak kiracıya verilmiştir.

Söz konusu düzenlemeden önce, finansal kiralama konusu iktisadi kıymet için düzenlenen faturada yazılı kira bedelinin tamamı anapara ve faiz ayrımına gidilmeksizin leasing şirketince gelir olarak yazılabilmekte iken; yapılan düzenleme ile leasing şirketi kira bedellerini anapara ve faiz olarak ayıracak ve sadece faiz kısmını gelir olarak dikkate alacaktır.

Ayrıca, önceki uygulamada anapara ve faizden oluşan fatura bedelinin (kira bedeli) tamamı kiracı tarafından ilgili olduğu dönemde gider olarak kaydedilebiliyorken; yeni düzenleme ile artık kiracılar da kira ödemelerini anapara ve faiz olarak ayrıştıracak ve sadece faiz giderini dönem giderleri arasında dikkate alacaklardır. Kiracının, kira ödemeleri içerisindeki anapara ödemelerini gider olarak yazamamasının nedeni ise, kiracının aktifleştirdiği iktisadi kıymet üzerinden amortisman ayırarak dönem giderleri içerisinde buna yer verebilmesidir. Aksi takdirde, anapara ödemelerinin de gider olarak dikkate alınması, mükerrer gider kaydına yol açacaktır.

B- 319 SIRA NOLU VUK. GENEL TEBLİĞİ'NİN İÇERİĞİ

Finansal kiralama konusunda VUK.nda yapılan düzenlemeye açıklık getirmek üzere 319 Sıra Nolu VUK. Genel Tebliği çıkarılmış ve söz konusu tebliğde, aşağıda belirtilen kriterlerden birini veya daha fazlasını karşılayan kiralamaların finansal kiralama olarak kabul edileceği belirtilmiştir.

Bu kriterlere geçmeden önce finansal kiralamanın tanımını yapmak yerinde olacaktır. VUK.na göre; kira süresi sonunda mülkiyet hakkının kiracıya devredilip devredilmediğine bakılmaksızın, bir iktisadi kıymetin mülkiyetine sahip olmaktan kaynaklanan tüm riskler ile yararların kiracıya bırakılması sonucunu doğuran kiralama, finansal kiralama değildir.

Yukarıda sözü edilen kriterler ise şunlardır:

İktisadi kıymetin mülkiyetinin kira süresi sonunda kiracıya devredilmesi,

Kiracıya kira süresi sonunda iktisadi kıymeti rayiç bedelinden düşük bir bedelle satın alma hakkı tanınması,

Kiralama süresinin iktisadi kıymetin ekonomik ömrünün %80'inden daha büyük bir bölümünü kapsaması,

Sözleşmeye göre yapılacak kira ödemelerinin bugünkü değerlerinin toplamının iktisadi kıymetin rayiç bedelinin %90'ından daha büyük bir değeri oluşturması.

Ayrıca, arazi, arsa ve binalarla ilgili kiralama sözleşmelerinde, sadece sözleşmede kira süresi sonunda mülkiyet hakkının kiracıya devri öngörül-müşse veya kiracıya kira süresi sonunda kiralama konusu gayrimenkulü düşük bir bedelle satın alma hakkı tanınmışsa, bu kira sözleşmelerinin de finan-

sal kiralama olarak kabul edileceği mükerrer 290. maddede hükme bağlanmıştır.

Buna karşılık, aynı maddede, doğal kaynakların araştırılması veya kullanılmasına yönelik kiralama sözleşmeleri ile sinema filmleri, video kayıtları, patentler, kopyalama hakları gibi kıymetlerle ilgili lisans sözleşmelerinin bu madde (mükerrer 290. madde) kapsamında değerlendirilemeyeceği belirtilmiştir.

Vergi Usul Kanunu'nda yapılan bu yeni düzenleme ile Finansal Kiralama Kanunu'na atıfta bulunulmamış olması şöyle bir durumun ortaya çıkmasına sebep olmuştur: Buna göre; Finansal Kiralama Kanunu kapsamında yapılan bir kiralama işlemi, yapılacak inceleme sonucunda kiralama işleminin mükerrer 290. madde hükümleri gereğince finansal kiralama olarak kabul edilmemesini gerektirmesi halinde, vergi uygulamaları açısından finansal kiralama olarak kabul edilmeyecek veya tam tersi durumda yani Finansal Kiralama Kanunu kapsamında yapılmayan bir kiralama işleminin, yapılacak inceleme sonucunda mükerrer 290.madde hükümleri gereğince finansal kiralama şartlarını taşıdığıının anlaşılması halinde vergi uygulamaları açısından finansal kiralama olarak kabul edilmesi söz konusu olacaktır.

III. FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDE DEĞERLEMeye İLİŞKİN ESASLAR

VUK.na eklenen mükerrer 290. madde ile finansal kiralama işlemlerinde değerlemeye ilişkin esaslar, kiralayan ve kiracı açısından ayrı ayrı belirtilmiş olup, aşağıda 319 Sıra Nolu VUK Genel Tebliği doğrultusunda konu incelenecektir.

A) KİRALAYANA İLİŞKİN DEĞERLEME ESASLARI

1- Kiralama süresi boyunca kiracı tarafından yapılacak kira ödemelerinin toplam tutarı, yani anapara artı faiz, alacak olarak aktive alınacaktır. Diğer yandan, aktifleştirilen alacak tutarı ile kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark ise, gelecek dönemlere ait faiz geliri olarak pasifleştirilmek suretiyle değerlendirilerek kayıtlara intikal ettirilecektir.

2- Kiralama konusu iktisadi kıymet ise, söz konusu iktisadi kıymetin net bilanço aktif değerinden kira ödemelerinin bugünkü değerinin düşülmesi sonucu bulunacak tutar ile değerlendirilecektir. İktisadi kıymetin net bilanço aktif de-

ğ erinden kira ö demelerinin bugünkü değ erinin düş ü lmesi sonucu bulunan tutarın sıfır veya negatif olması halinde, iktisadi kıymet iz bedeliyle değ erlenip aradaki fark iktisadi kıymetin elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar gibi işleme tabi tutulacak olup gelir kaydedilecektir. Finansal kiralama konusu iktisadi kıymetin net bilanço aktif değ eri ile kira ö demelerinin bugünkü değ eri çoğ u zaman birbirine eş it olacağından finansal kiralama ş irketi veya kirala-yan, iktisadi kıymeti genel olarak iz bedeliyle kayıtlarında gösterecektir. İkti- sadi kıymetin net aktif bilanço değ erinden, kira ö demelerinin bugünkü değ erinin düş ü lmesi sonucu oluşacak tutarın pozitif olması durumunda, pozitif fark finansal kiralama ş irketi tarafından amortismanı tabi tutulacaktır. Örneğ in, net bilanço aktif değ eri veya fatura tutarı 100 milyar TL olan bir iktisadi kıymete ilişkin kira ö demelerinin toplamı 95 milyar TL ise, aradaki 5 milyar TL.lik pozitif fark finansal kiralama ş irketi tarafından amortismanı tabi tutulacaktır. Amortisman ayırma işleminde ise, VUK ve ilgili genel tebliğlerde söz konusu iktisadi kıymet için tespit edilmiş sürelerde yapılacaktır. Farkın sıfır veya negatif olması durumunda amortisman ayrılması mümkün olmayıp bu kiralama konusu iktisadi kıymetler için de yeniden değ erleme yapılması söz konusu olmayacaktır.

3- Gelecek dönemlere ait faiz gelirleri, kirala n an iktisadi kıymetin finansal kiralama sözleşmesinin yapıldığı tarihdeki rayiç bedelinden, her bir dönem sonunda anapara geri ö demelerinin düş ü lmesi sonucu kalan tutar üzerinden sabit bir dönemsel faiz oranı yaratacak şekilde hesaplanması suretiyle tahakkuk ettirilecektir. Tahakkuk tarihinden vadenin bitiminin anlaşılması gerekmektedir. Her bir dönem ifadesinden, kira sözleşmesi ekinde yer alan ödeme planındaki ödeme dönemlerinin anlaşılması gerekmektedir. Örneğ in, 4 yıllık kira dönemi, yılda bir kez ö demeli ve her yıl 30/09.....tarihinde kira ö demesi ö ngörölmüşse "her bir dönem sonu" ifadesinden 30/09....., 30/09.....(30.09.2000,30.09.2001 gibi) ve sonraki yıllar tarihlerini anlamak gerekmektedir.

Bu durumda, her bir 30/09..... tarihi itibariyle faiz ve anapara ayrıştırması yapılarak, pasifleştirilen faiz gelirlerinden 30/09..... tarihi itibariyle bakiye anapara borcuna isabet eden faiz tutarı gelir kaydedilecektir.

4- Aktifleştirilen alacak tutarının reeskonta tabi tutulması söz konusu olmayacaktır.

5- Kiralayan şirketler tarafından iktisadi kıymetin satın alınmasında Türk Lirası veya döviz cinsinden kredi kullanılmış ise ilk yıl için ödenen kur farkları ve faiz giderlerinin sözleşme yapılmasından önce kıymetin maliyetine ilave edilebilecek olması halinde maliyete ilave edilecek, aksi halde ve diğer yıllarda ise gider kaydedilecektir.

6- Kiralayanın finansal kiralamaya konu iktisadi kıymetin üretimini veya alım satımını yapması halinde, iktisadi kıymetin net bilanço aktif değeri olarak rayiç bedeli dikkate alınacaktır. Rayiç bedel ile maliyet bedeli arasındaki farkın ise normal bir satış işleminden elde edilen kâr veya zarar olarak işleme tabi tutulması gerekmektedir.

7- Mükerrer 290.madde hükümleri 01.07.2003 tarihinden itibaren yapılacak kiralama işlemlerine uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğinden, finansal kiralama şirketleri 01.07.2003 tarihinden önce yapılan finansal kiralama sözleşmelerindeki sabit kıymetler için amortisman ayırmaya ve yeniden değerlendirme yapmaya devam edecektir.

B) KIRACIYA İLİŞKİN DEĞERLEME ESASLARI

1- Finansal kiralama işlemine konu iktisadi kıymeti kullanma hakkı ve sözleşmeden doğan borç, kiralama konusu iktisadi kıymetin rayiç bedeli veya sözleşmeye göre yapılacak kira ödemelerinin bugünkü değerinden düşük olanı ile değerlendirilecektir. Finansal kiralama konusu iktisadi kıymet kullanma hakkı olarak aktive alınacak, karşılığında ise kiralayana olan borç pasife kaydedilecektir.

2- Kiracı tarafından aktifleştirilen finansal kiralamaya konu iktisadi kıymeti kullanma hakkı VUK.nun üçüncü kitabının üçüncü kısmının birinci bölümü ve ilgili genel tebliğlerde kiralama konusu iktisadi kıymet için belirlenmiş usul ve esaslar çerçevesinde amortisman ve söz konusu kanunun mükerrer 298. maddesi uyarınca da yeniden değerlemeye tabi tutulacaktır. Diğer bir ifadeyle, kullanım hakkı, VUK. ve ilgili genel tebliğlerde bu iktisadi kıymet için tespit edilmiş amortisman sürelerinde amorti edilecektir. Sözleşmenin fesholması halinde kalan dönemler için iktisadi kıymetle ilgili olarak amortisman ayırma ve yeniden değerlendirme işlemleri yapılmayacaktır.

3- Finansal kiralama sözleşmesine göre yapılan kira ödemeleri, borç anapara ödemesi ve faiz gideri olarak ayrıştırılacak ve bu ayrıştırma işlemi her

bir dönem sonunda kalan borç tutarına sabit bir dönemsel faiz oranı uygulanmasını sağlayacak şekilde yapılacaktır. Kiralayan açısından daha önce yorumu yapılan "her bir dönem" ifadesi, kiracı açısından sözleşmede belirtilen kira ödeme tarihidir.

4- Finansal kiralama borçlarının VUK.nun 285.maddesi kapsamında rees-konta tabi tutulması mümkün bulunmamaktadır.

5- Finansal kiralama işlemi esas olarak bir kredi işleminden farklı değildir. Kiralayana ödenen finansal kiralama bedellerinin faiz kısmı finansman gider kısıtlamasına tabidir.

6- Kiralayan şirketin yurtdışında bulunması halinde kiracı tarafından 5422 Sayılı KVK.nun 24.maddesine göre tevkifat yapılacağı tabidir.(93/5147 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararın 3.maddesinin (a) bendi gereğince %1).

7- Mükerrer 290.madde hükümleri 01.07.2003 tarihinden sonra yapılacak kiralama işlemlerine uygulanmak üzere yürürlüğe gireceğinden, bu tarihten önce yapılan finansal kiralama sözleşmelerindeki ödeme planına göre fatura edilen finansal kiralama bedelleri gider kaydedilmeye devam edilecektir.

IV. FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Finansal kiralama işlemlerine ilişkin getirilen yeni düzenlemeye paralel olarak, 31.07.2003 tarih ve 25185 sayılı Resmi Gazete'de 11 Sıra Nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği yayımlanmış ve finansal kiralama işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak yeni hesap kodları ve isimleri belirlenmiştir.

Aşağıda, öncelikle söz konusu tebliğ doğrultusunda kiralayanın ve kiracının bu konuda kullanacağı hesapların işleyişi hakkında bilgi verilecek daha sonra da bir örnek çözülecektir.

A) KİRALAYANIN KULLANACAĞI HESAPLAR

Tekdüzen Hesap Planında yer alan "120-ALICILAR" ve "220-ALICILAR" hesabının açıklamasına "Finansal kiralamadan doğan senetsiz alacaklar da bu hesapta izlenir." ifadesi; "121-ALACAK SENETLERİ" ve "221-ALACAK SENETLERİ" hesabının açıklamasına ise "Finansal kiralama işlemlerinden doğan senetli alacaklar da bu hesapta izlenir." ifadesi eklenmiştir.

Bu durumda, içinde bulunulan dönem içerisinde tahsil edilecek finansal kiralama gelirleri duruma göre (senetli-senetsiz) 120 ya da 121 hesap kodları

ile izlenecek; içinde bulunulan dönemden sonraki kira taksitlerinin toplamı ise 220 ya da 221 hesap kodları ile izlenecektir.

Tebliğe göre, finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan alacaklar ile kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz kazanılmamış finansal kiralama faiz gelirleri: "124-KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ" hesabına alacak olarak kaydedilecektir. Her dönem sonunda gerçekleşmiş faiz gelirleri tutarları bu hesaba borç, "60-BRÜT SATIŞLAR" hesap grubunda ilgili satış geliri hesabına alacak olarak kaydedilir. Buna karşılık, esas faaliyet konusu finansal kiralama olmayan işletmelerce yapılan finansal kiralama işlemiyle gerçekleşmiş faiz gelirleri "64- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" hesap grubunda faiz geliri hesabına alacak olarak kaydedilir.

Ayrıca, içinde bulunulan dönemi aşan kazanılmamış faiz gelirleri "224-KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ" hesabına da alacak olarak kaydedilir.

B) KİRACININ KULLANACAĞI HESAPLAR

Kiracının, finansal kiralama yapanlara olan ve vadesi 1 yılı geçmeyen borçları "301-FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR" hesabına alacak; finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralamaya konu olan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark "302-ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ" hesabına borç olarak kaydedilir. Kiralama sözleşmesine uygun olarak tamamlanan her dönem sonunda gerçekleşmiş olan faiz giderleri tutarları bu hesaba alacak, "66-Borçlanma Maliyetleri" hesap grubunda ilgili borçlanma hesabına borç olarak kaydedilir.

Kiracının, finansal kiralama yapanlara olan ve vadesi 1 yılı aşan borçları ise "401-FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR" hesabına alacak; finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralamaya konu olan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark, "402-ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ" hesabına borç kaydedilir. Kiralama sözleşmesine uygun olarak tamamlanan ve her dönem sonunda izleyen döneme ilişkin tutar "302-ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ" hesabına borç, bu hesaba ise alacak kaydedilir.

V. MUHASEBE KAYITLARINA İLİŞKİN BİR ÖRNEK

"X" Ltd. Şti. yatırım faaliyetlerinde kullanmak üzere (Y) Finansal Kiralama Şirketi'nden bir adet makina kiralamıştır. Bu kiralama işlemine ilişkin bilgiler ise aşağıdaki gibidir:

Kiralamaya Konu Varlık	: Makine
Kiralama Süresi	: 5 Yıl
Kiralama Konusu Varlığın Bugünkü Değeri	: 50.000.000.000-TL
Satın Alma ve Sözleşme Tarihi	: 01.01.2004
Kiralama Konusu Varlığın Ekonomik Ömrü	: 5 Yıl
Yıllık Faiz Oranı	: %25
Yıllık Kira Tutarı	: 18.592.336.982-TL
KDV Oranı	: %1
Yeniden Değerleme Oranı	: %50

Yıllık kira tutarı, anapara ve faizi de içerecek şekilde aşağıdaki formül aracılığıyla bulunur.

$$\text{Yıllık Kira Tutarı} = A \cdot \frac{[(1+r)^n \cdot r]}{[(1+r)^n - 1]}$$

A: Kiralama Konusu Varlığın Bugünkü Değeri

r: Yıllık Faiz Oranı

n: Kiralama Süresi

$$\text{Yıllık Taksit Tutarı} = 50.000.000.000 \cdot \frac{[(1+0,25)^5 \cdot 0,25]}{[(1+0,25)^5 - 1]} = 18.592.336.982\text{-TL}$$

ÖDEME PLANI

Tarih	Yıllık Kira Bedeli	Finansman Maliyeti	Anapara	Kira Ödemelerinin Bugünkü Değeri
01.01.2004	5 Yıl	%25	50.000.000.000	50.000.000.000
31.12.2004	18.592.336.982	12.500.000.000	6.092.336.982	43.907.663.018
31.12.2005	18.592.336.982	10.976.915.754	7.615.421.228	36.292.241.790
31.12.2006	18.592.336.982	9.073.060.447	9.519.276.535	26.772.965.255
31.12.2007	18.592.336.982	6.693.241.314	11.899.095.669	14.873.869.586
31.12.2008	18.592.336.982	3.718.467.396	14.873.869.586	0
Toplam	92.961.684.912	42.961.684.912	50.000.000.000	

A) KİRALAYANIN MUHASEBE KAYITLARI

01.01.2004	
253-Tesis,Makine ve Cihazlar	50.000.000.000
191-İndirilecek KDV	500.000.000
102-Bankalar	50.500.000.000
/	

(Finansal kiralamaya konu makinenin satın alınması.)

01.01.2004	
120-Alıcılar	18.592.336.982
220-Alıcılar	74.369.347.930
253-Tesis,Makine ve Cihazlar	50.000.000.000
124-Kazanılmamış Finansal Kir. Faiz gelirleri	12.500.000.000
224- Kazanılmamış Finansal Kir. Faiz gelirleri	30.461.684.912
/	
31.12.2004	

102-Bankalar	18.778.260.351
124- Kazanılmamış Finansal Kir. Faiz gelirleri	12.500.000.000
120-Alıcılar	18.592.336.982
391-Hesaplanan KDV	185.923.369
600-Yurtiçi Satışlar	12.500.000.000

(İlk kira taksidinin tahsili.)

31.12.2004	
120-Alıcılar	18.592.336.982
220-Alıcılar	18.592.336.982
/	

<u>31.12.2004</u>	
224- Kazanılmamış Fin.Kir.Faiz gel.	10.976.915.754
124-Kazanılmamış Fin.Kir.Faiz Gel.	10.976.915.754
<u>31.12.2005</u>	
102-Bankalar	18.778.260.351
124-Kazanılmamış Fin.Kir.Faiz Gel.	10.976.915.754
120-Alıcılar	18.592.336.982
391-Hesaplanan KDV	185.923.369
600-Yurtiçi Satışlar	10.976.915.754
(İkinci kira taksidinin tahsili.)	
<u>31.12.2005</u>	
120-Alıcılar	18.592.336.982
220-Alıcılar	18.592.336.982
<u>31.12.2005</u>	
224- Kazanılmamış Finansal Kir.	
Faiz Gel.	9.073.060.447
124- Kazanılmamış Finansal Kir. Faiz Gel.	9.073.060.447
/	

Yukarıdaki finansal kiralama taksidi ile ilgili kayıtlar, dönemsellik ilkesi gereğince 2006, 2007 ve 2008 yılları için de tekrarlanacaktır.

B) KİRACININ MUHASEBE KAYITLARI

<u>01.01.2004</u>	
260-Haklar	50.000.000.000
302-Ert. Fin.Kir.Borçlanma Maliyetleri	12.500.000.000
402-Ert. Fin.Kir.Borçlanma Maliyetleri	30.461.684.912
301-Finansal Kir.İşlemlerinden Borçlar	18.592.336.982
401-Finansal Kir.İşlemlerinden Borçlar	74.369.347.930
(Finansal kiralamaya konu makinenin kullanım hakkının elde edilmesi.)	
<u>31.12.2004</u>	
301-Fin. Kir.İşlemlerinden Borçlar	18.592.336.982
780-Fin. Giderleri	12.500.000.000
191-İndirilecek KDV	185.923.369
302-Ertelenmiş Fin.Kir.Borçlanma Mal.	12.500.000.000
102-Bankalar	18.778.260.351
(İlk kira taksidinin ödenmesi.)	
<u>31.12.2004</u>	
401-Fin. Kir.İşlemlerinden Borçlar	18.592.336.982
301-Finansal Kir.İşlemlerinden Borçlar	18.592.336.982
<u>31.12.2004</u>	
302-Ert. Fin.Kir.Borçlanma Maliyetleri	10.976.915.754
402-Ertelenmiş Fin.Kir.Borçlanma Mal.	10.976.915.754
/	

	31.12.2004	
770- Genel Yönetim Giderleri	10.000.000.000	
268-Birikmiş Amortismanlar		10.000.000.000
	31.12.2005	
301-Fin. Kir.İşlemlerinden Borçlar	18.592.336.982	
780-Finansam Giderleri	10.976.915.754	
191-İndirilecek KDV	185.923.369	
302-Ertelenmiş Fin.Kir.Borçlanma Mal.		10.976.915.754
102-Bankalar		18.778.260.351
(İkinci kira taksidinin ödenmesi.)		
	31.12.2005	
401-Fin. Kir.İşlemlerinden Borçlar	18.592.336.982	
301-Finansal Kir.İşlemlerinden Borçlar		18.592.336.982
	31.12.2005	
302-Ert. Fin.Kir.Borçlanma Mal.	9.073.060.447	
402-Ertelenmiş Fin.Kir.Borçlanma Mal.		9.073.060.447
	31.12.2005	
260-Haklar	25.000.000.000	
268-Birikmiş Amortismanlar		5.000.000.000
528-Maddi Olmayan Duran Varlık		20.000.000.000
Yeniden Değerleme Artışları		
(Yeniden değerlendirme yapılması.)		
	31.12.2005	
770-Genel Yönetim Giderleri	15.000.000.000	
268-Birikmiş Amortismanlar		15.000.000.000
/		

Kiracı tarafından yukarıdaki gibi yapılması gereken kayıtlar, dönemsellik ilkesi gereğince 2006, 2007 ve 2008 yıllarında da yapılacaktır.

VI. SONUÇ

4842 Sayılı Yasa ile finansal kiralama işlemlerine getirilen yeni düzenlemeler, bu konuya ilişkin uygulamaların hem Uluslararası Muhasebe Standartlarına hem de Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun hale gelmesini sağlamıştır. Ayrıca, "Tam Açıklama" ve "Özün Önceliği" kavramlarının gereği de bu konuda yerine getirilmiş oldu. Çünkü, daha önce kiralaayan şirketin aktifleri arasında yer alan finansal kiralama konusu iktisadi kıymet, bu yeni düzenleme ile beraber artık kiracının aktifleri arasında yeracaktır.

Söz konusu düzenlemeden önceki uygulamalarda, kanunun özüne ya da amacına ters bir biçimde, kiracının ilk yıl kira bedelinin %99'unu ödemesi ve bunu ilgili yılda gider olarak düşmesi şeklindeki haksız avantaj, kanunun laf-

zına uygun olsa da ruhuna aykırı olduğundan, haksız rekabet ortamına neden olmuş, ancak, son düzenlemelerden sonra bu olumsuzluk da ortadan kalkmıştır.

Finansal kiralama özü itibari ile bir kredi olmasına rağmen, kaynakların direkt yatırımlara kanalize olması nedeniyle nakit şeklindeki normal banka kredilerinden farklı bir özellik arz eder. Çünkü, nakit şeklindeki banka kredisinin direkt olarak yatırımlarda kullanılacağı her zaman kesin olamamaktadır. Oysa bu olasılık finansal kiralamada çok daha yüksektir. Bu özelliği nedeniyle, gelişmiş ülkelerin bugüne gelmesinde önemli rol oynamış bu yöntemin Türkiye’de de yeterince özendirilmesi gerekmektedir. Son düzenlemeler olumlu olmakla birlikte kanımızca yeterli değildir. Örneğin, Finansal Kiralama Kanunu’na tabi kiralama şirketlerinin kiralama işlemlerinde KDV oranı %1 iken, VUK’na tabi kiralama şirketlerinin kiralama işlemlerinde bu oran %18’dir. Bu farklılığın kısa sürede düzeltilmesi yararlı olacaktır.